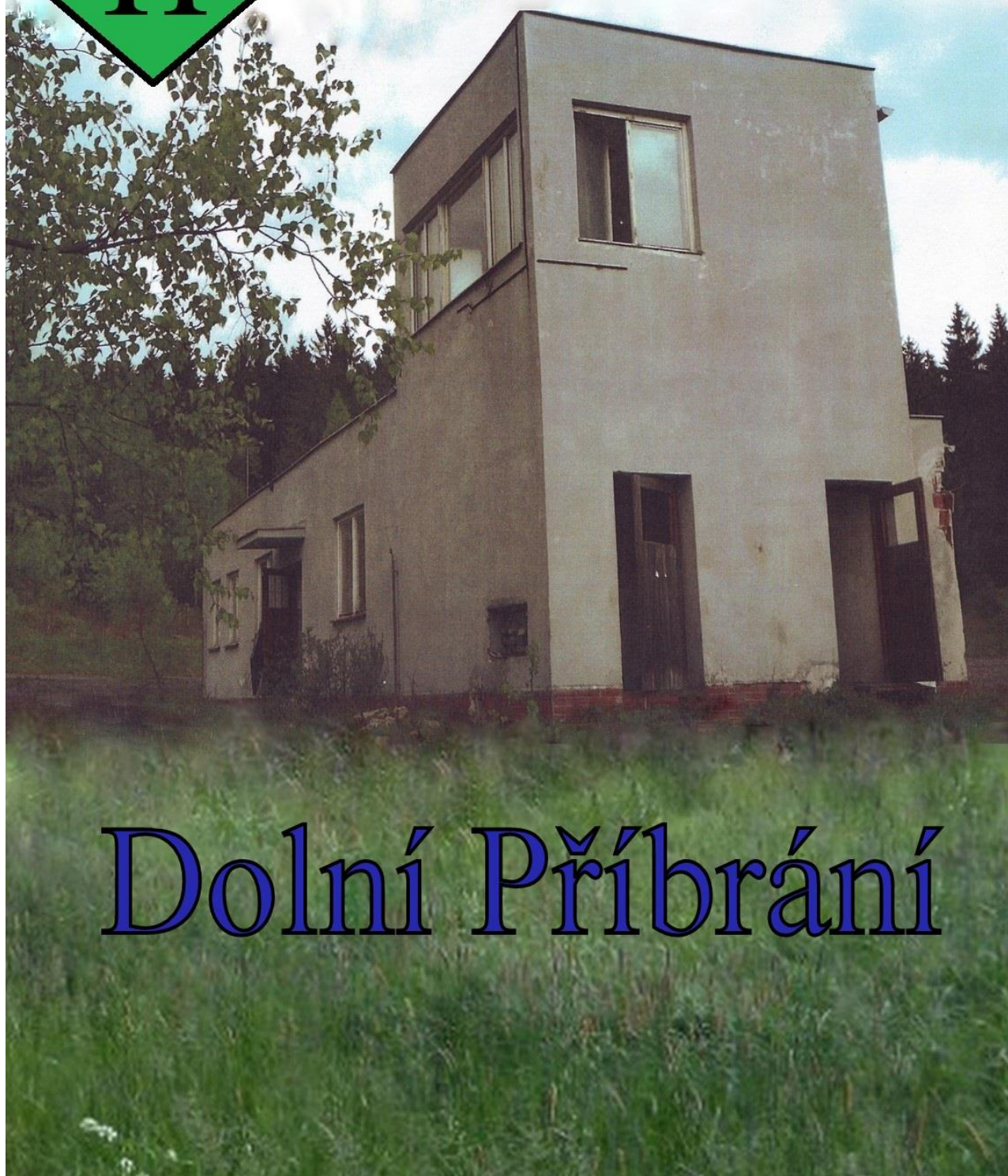

Archivy a vzpomínky hraničářů

číslo 1/2024

Dolní Příbrání

„Uzavřel jsem mnohá přátelství, když jsem psal tento román. S vojáky, poddůstojníky a důstojníky jednoho PS útvaru v jižních Čechách, kterým děkuji za pomoc. Ale nejvíce děkuji za pomoc znalcům a milovníkům psů praporčíku Albínu Srogončíkovi a majoru Karlu Hartlovi.“

Karel Fabián

Tímto úvodem začíná román Karla Fabiána Černý vlk. Někteří, pokud jsou již starších ročníků, si na tuto knihu pamatují, která zůstala ve stínu Kalčíkova Krále Šumavy. Kniha vyšla v několika vydáních a ta, která je přede mnou, je prvního vydání z roku 1965. Vyšla v nákladu 49 000 výtisků. Kniha měla velký úspěch, a proto se rozhodlo o jejím převedení do filmové podoby. Film natočil režisér Stanislav Černý v roce 1971 a za kamerou byl Jiří Tarantík. Děj knižního románu se odvíjí v prostoru střežení pohraniční roty Dolní Příbráně a někteří vojáci a funkcionáři uvedení v knize, skutečně na rotě sloužili jako např. nadporučík Tomíček, který dokonce rotě v té době velel. Příběh má kriminální zápletku, kdy se narušitelka snaží s použitím zbraně dostat na druhou stranu hranice a je při náhodném střetu s pohraniční hlídkou zastřelena. Jedná se o ženu, která přijela se zájezdem do pohraničí. Od zájezdu se odpoutala, aby mohla navštívit svého známého a od něj převzít balíček, který se měl nacházet v jeho chalupě. Více prozrazovat nemusím a kdo má zájem film zhlédnout, může si jej najít na You Tube.

Když začínáme připravovat AVH s určitým tématem či určitou oblastí, tak to trvá velmi dlouho. Vždy záleží na tématu, zdali se jedná o známou lokalitu či trochu méně známou. Některé číslo je hotovo třeba za půl roku a některé trvá trochu déle. Pokud ještě žijí pamětníci, kteří jsou ochotni si na něco vzpomenout, máme štěstí a vzpomínky se pak doplňují v archívu bezpečnostních složek. Již delší dobu dáváme dohromady informace z prostoru Dolního Příbráně. Je to snad naše zatím nejdelší zpracování, protože jsme nenašli přímého pamětníka, který sloužil na této pohraniční rotě a přispěl by nám trochu více potřebnými vzpomínkami. V našem malém skromném archívu jsme našli krátkou písemnou vzpomínku Fr. Poláka a J.Krátkého v jeho knize „Kluk z Polenského zámku na hranicích vlasti.“ Něco málo se podařilo zjistit v archívu bezpečnostních složek v Kaničích u Brna. Časem se snad najde někdo, kdo by pomohl doplnit to, co se mi nepodařilo vypátrat.

Luděk Kozlovský

Nejstarší dochované foto obce Dolní Příbrání pochází pravděpodobně z let 1920-1945

Rota PS Dolní Příbrání

Kraj Jihočeský

Okres Český Krumlov

Obec Dolní Příbrání – zanikla v 50. letech m. s.

Dislokace rPS v obci od 1. 1. 1951 do 31. 12. 1966

Objekt pohraniční roty stál v neobydlené obci, její němečtí obyvatelé byli odsunuti v roce 1946. Nacházel se na vyvýšeném místě u cesty z Cetvin do Leopoldova. Proti pozorování z rakouské strany byl kryt vrchem, na němž stála pozorovatelná. Kolmá vzdálenost k státní hranici byla 800 m. Z pravé strany střežila SH pohraniční rota Cetviny, vzdálená 5,5 km a z levé strany střežila SH pohraniční rota Pohoří, vzdálená 10 km. Velitelství praporu se nacházelo v Kaplici, vzdálené 17 km.

Střežený úsek státní hranice:

V období 1. 1. 1951 – 15. 2. 1964 od HM III/44 po HM III/47 v délce 4,5 km

Některé prameny uvádí začátek střeženého úseku už od HM III/43.

15. 2. 1964 byla zrušena rPS Ulrichov a od tohoto data si její úsek rozdělily rPS Pohoří a Dolní Příbrání.

V období 15.2.1964 – 31.12.1966 střežila rPS Dolní Příbrání úsek SH od HM III/44 po HM III/53. *Některé prameny ale uvádí, že úsek byl různě prodloužen až k HM III/55. Někdy uváděná délka střeženého úseku SH 10,5 km je tedy pouze orientační údaj.*

Střežený úsek státní hranice začíná zleva od HM III/54 pod kotou 1072m Kamenec. Od HM III/51 tvoří státní hranici potok Různice (Hraniční) až k HM III/48, kde se vlévá do řeky Malše, která přitéká z rakouského území a tvoří pak státní hranici až na pravý konec úseku rPS k HM III/44. Státní hranice prochází středem potoka Různice a středem řeky Malše až k HM III/33, kde řeka vtéká trvale na území České republiky.

Popis týlu a přístupových směrů.

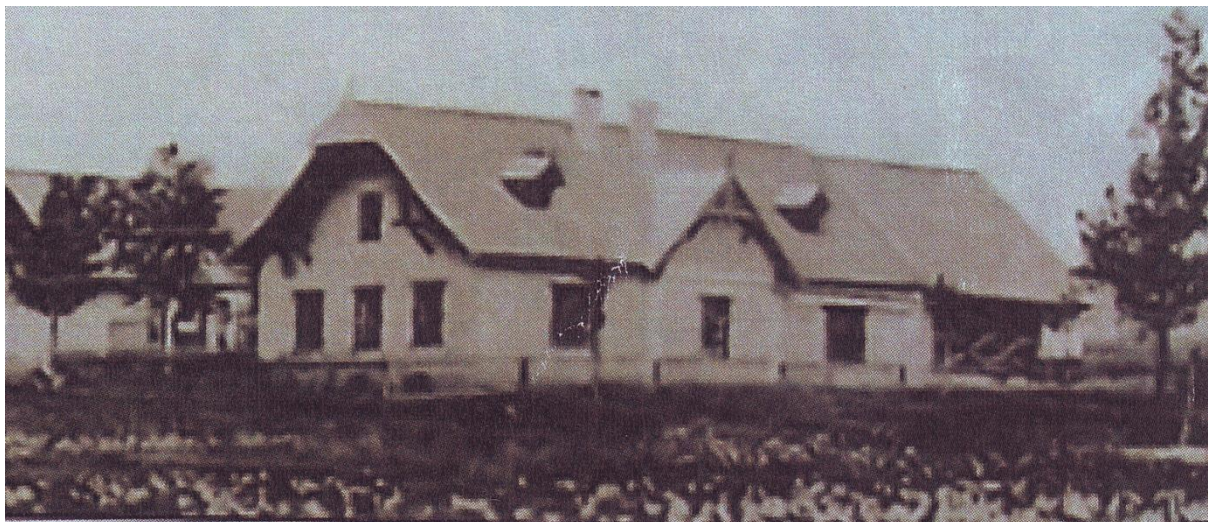
Z obce Dolní Příbrání vede ke státní hranici cesta k HM III/48, kde byla dříve celnice na silnici vedoucí směrem na rakouskou osadu Hacklbrunn a obec Sandl. Ve vzdálenosti 3 km od D. Příbrání se na této cestě nacházela do 50. let m. s. osada Horní Malše v nadmořské výšce 770 m, která byla založena v roce 1780 hrabětem Buquoyem. Tvořily ji 4 uhlířské domky a později přibyla i myslivna. Místo se jmenovalo nejprve Bachhausel (Potoční Domy). České názvy Horní Malše či U Havla se vžily až v období 1. republiky. V roce 1930 zde žilo 37 osob v 9 číslech popisných, v jednom z nich byla hospoda.

Na protilehlém území Rakouska se nacházela služebna Zollwache v Sandlu se strážnými stanovišti v prostoru u obce Mairspindt a v prostoru samoty Hinterleitner. Místně příslušné zde bylo oddělení Grenzpolizei z Leopoldschlagu.

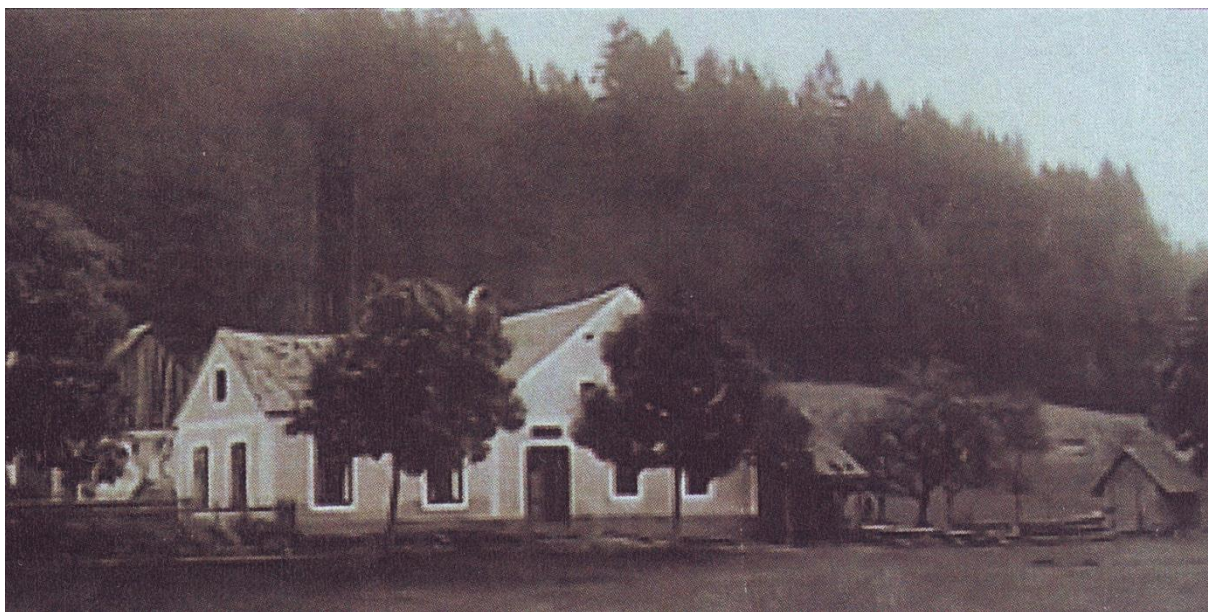
V době, kdy zde byla dislokována rPS byly obydleny dvě obce, a to Dolní Příbrání, kde domy stály poblíž sebe. Horní Příbrání bylo tvořeno ze samot, které byly vzdáleny od sebe a roztroušeny po nezalesněném úseku. Nejkratší cesta k velitelství praporu v Kaplici vedla přes Bělou a Malonty, vzdálené 17 km. K sousední pohraniční rotě Cetviny, na pravé straně, vedla cesta přes Mikulov, vzdálené 5,5 km a k sousední pohraniční rotě na levé straně Pohoří vedla cesta přes Leopoldov, ve vzdálenosti 10 km.

Levá strana hranice probíhala hustými lesy, po obou stranách státní hranice do značné hloubky. Tyto lesy pokrývají vrchy se značnými výškovými rozdíly. Motorová vozidla mohla do úseku projet akorát od zaniklé osady Pavlína v úseku Pohoří a druhou cestou od rakouské celnice. Tyto cesty byly přehrazeny protitankovými překážkami.

Pohraniční rota Dolní Příbrání nacházející se v dost odlehlém území. Nejbližší zdravotní a zubní lékař se nachází v Kaplici, vzdálené 17 km. Nejbližší nemocnice je v Českých Budějovicích, vzdálená 48 km. Nejbližší železniční stanice se nachází v Rybníku vzdálená 20 km.

Horní Malše myslivna

Horní Malše hostinec R. Rudersdofera.

Sčítání lidu z roku 1930

Dolní Příbrání-v 84 domech žilo 499 obyvatel, z toho 483 Němců, 7 Čechů a 9 osob jiné národnosti.

Horní Příbrání-v 15 domech žilo 81 obyvatel, všichni německé národnosti.

K Dolnímu Příbrání tehdy patřil i Leopoldov s 20 domy, kde žilo 167 obyvatel, z toho 165 Němců a 2 Češi a Janova Ves s 16 domy, kde žilo 75 obyvatel, z toho 71 Němců a 4 osoby jiné národnosti.

Dolní a Horní Příbrání spolu s Leopoldovem a Janovou Vsí náležely tehdy pod okres Kaplice.

Turistické značené trasy v Novohradských horách

Červená turistická trasa začíná v Certlově /Rybníku / pokračuje směrem na Dolní Dvořiště – Svatý Kámen- Tichou- Dolní Příbrání- Pohoří na Šumavě.

Tichá - u hostince se zvedají vysoké zbytky pohraniční tvrze, která stála již ve 14. století. O její důležitosti pro obranu země svědčí, že byli na ní dosazováni purkrabí. Patřila ke hradu Velešínu a v roce 1387 přešla pod panství Rožmberské. V roce 1789 u ní zřízen pivovar. Mezi rozhozenými chalupami, které od zlomu silnice tvoří Janovu Ves-75 obyvatel, dál jdeme lesem a polem ke křížení silnice z Malont do Cetvin a lesem se dostaneme do Dolního Příbrání, které má 176 obyvatel. Chalupy se kupí kolem kapličky. Při úpravě státních hranic v roce 1926, byla k obci připojena část území od rakouské obce Hackenbrunn.

Modrá turistická trasa začíná v Černém Údolí – Terčí Ves- Horní Příbrání- Dolní Příbrání- Cetviny.

Černé Údolí- od kapličky jde silnicí přes myslivnu a zříceniny sklárny kdysi proslulé výrobou hyalitového skla, dále k hostinci A. Holubové s 2. Lůžky. Potom do svahu k velké lesní kapli, (v 50. letech byla zbourána a na jejím místě byl postaven muniční sklad pohraniční roty Černé

Údol i- poznámka autor). U silnice se modrá kříží se zelenou trasou, modrá opouští silnici a vede lesem k samotám Schreineru a poté se znovu vrací na silnici a po ní do Terčí Vsi se 124 obyvateli, malé německé dřevařské osady s kostelem, ležící při Pohořském potoce na silnici z Německého Benešova směrem na Dolní Příbrání. Za vsí opouští silnici, přejde Pohořský potok, pokračuje ke kříži pod kotou - 827 k osamělým Jednotám se 41 obyvateli, kde je hostinec a myslivna. Dál do Horního Příbrání- 81 obyvatel, pokračuje do Dolního Příbrání, tam se silnice rozdělí a trasa vede k řece Malši, která zde tvoří státní hranici. U Fuksova mlýna uhne k Mikulovu- 202 obyvatel a pokračuje po silnici do Cetvin. *Zdroj: Dostál Jaroslav: Turistický průvodce Novohradskými horami, rok 1937.*

Takto vypadala tvrz Tichá před rekonstrukcí ještě po roce 2000.

Tvrz Tichá v současnosti – foceno 27. 4. 2024

Zajetí loupežnického hejtmana Jozefa Kopeczkeho

Dne 5. května 1897 se v osadě Leopoldov objevil cizí člověk. Vydával se za rakouského handlíře s dobyt看em a byl velmi nápadný tím, že nešel do hospody, ale zašel do jednoho domku lesního dělníka a poslal jej do hospody pro dvě láhvová piva. Pak vstal a odešel do hostince, kde si objednal další pivo. Hostinský v něm poznal hledaného loupežníka, neboť před několika dny mu poštmistr z Pohoří ukazoval obrázek hledaného loupežníka a ten mu byl podobný. Hostinský to oznámil své ženě a povozníkovi Smiedtovi. Hostinská s loupežníkem zavedla řeč a ptala se jej, odkud pochází a ten jí sdělil, že z rakouského Holzschlagu. Nikdo takovou ves neznal a tím se zdál neznámý muž ještě podezřelejší. Hospodský vyšel z hospody a požádal o pomoc voraře. Ti došli do hospody a tu k loupežníkovi přiskočil Mathias Schmied a rukama jej chytil kolem pasu, aby se nemohl hýbat. S pomocí vorařů byl loupežník svázán. U sebe měl těžký bubínkový revolver s náboji, kapesní nůž, paklíče a lahvičku s jedem. Loupežník Kopeczky utekl z rakouského žaláře, kde si měl odse-
dět patnáctiletý trest. Po útěku se snažil dostat k nám a jeho útěk byl vyrozuměn policejními hlídkám v Německém Benešově-dnes Benešově nad Černou a v Pohoří. Loupežník Kopeczky se na našem území živil krádežemi. U St. Osvaldu v Rakousku zastřelil jednoho vojáka a byl raněn na levém stehně. Měl neléčený průstřel, ale kost to nezasáhlo. Bránil se a po spoutání se vymlouval, že je raněný. Druhý den byl policejní eskortou odveden na nádraží do Kaplice a poté převezen vlakem do Českých Budějovic ke krajskému soudu, kde se po čtrnácti dnech oběsil na lemu prostěradla.

Jeho přemožitel Mathias Schmied dostal odměnu dvacet zlatých. Měl mimořádnou sílu a pocházel z Dolního Příbrání, kde měl hospodářství.

Výňatek z knihy Václava Hajera „Kaplický poutník II. aneb Putování po zaniklých osadách v Novohradských horách.“

Financ s rozbitým nosem

Již jednou trestaný 27 letý Franz Pascher z Malont se dopustil lehkého ublížení na těle dozorce finanční stráže Karla Krauseho /28. let/ z Dolního Příbrání č p. 13. Dne 25. srpna 1935 jej uhodil kamenem do nosu a způsobil mu na hřbetě nosu 1.5 cm dlouhou a širokou krvácející ránu. Kraus se dal ošetřit lékařem MUDr. Effenbergerem z Malont. Krvácením z nosu byl Krausovi krví potřísněn stejnokroj a utrpěl tak škodu za 300 Kč. Karel Kraus oznámil případ 27. srpna 1935 na četnické stanici v Malontech, kde udal, že toho dne byl u taneční zábavy v hostinci Kláry Pfeifferové v Malontech, kde měl s Franzem Pascherem slovní půtku, když Pascher chtěl odnést Krausovi od stolu, kde seděl jeho židli. Když Kraus řekl Pascherovi, že židle je obsazena, tak mu Pascher odpověděl.

Das geht mich an, ich bin von der Henleinpartai. To se mě netýká, já jsem z Henleinovy strany. V noci o 0.15 hod se Kraus vracel z taneční zábavy společně s Adeleide Kohlovou z Dolního Příbrání čp. 13. Asi 400 kroků za Malontami na obecní cestě vedoucí do Bělé, přiskočil náhle ke Krausovi z levé strany až na vzdálenost 2 m nějaký mladík, v němž Kraus poznal Paschera a hodil na Krause kámen. Ten však nikoho nezasáhl a přeletěl těsně kolem hlav Krause a Kohlové. V tom mrštil Pascher druhý kámen a byl zasažen Kraus do nosu. Začal silně krváčet a poskvřnil si tak celý stejnokroj. Pascher se poté dal na útěk směrem k Malontům.

Současně s Krausem vypovídala i Adeleida Kohlová. Bratr děvčete-dozorce finanční stráže Oskar Kohl /25 let Dolní Příbrání čp. 13 /, udal 29. srpna 1935 strážmistrovi Benešovi, že 25. srpna 1935 byl také na taneční zábavě v Malontech. Když Kraus s jeho sestrou v noci odešel, přišel ke Kohlovi Otto Hofko z Bělé čp. 36, a ten mu sdělil, že Pascher řekl, že půjde za Krausem s klackem. To samé sdělil Kohlovi i Hans Rinoschl z Bělé čp. 3. Oba tito Němci později toto strážmistrovi Benešovi popřeli. Franz Pascher četníkům doznal, že měl na taneční zábavě s Karlem Krausem slovní půtku, jelikož již byl silně podnapilý, ale popřel, že po zábavě šel za ním a zranil jej na nosu. Tvrdil, že mu bylo u zábavy v noci jednu chvíli nevolno, a tak šel ven do zahrady nedaleko hostince, kde si lehl do trávy. Kdy Kraus ze zábavy odešel, vůbec neví a také neměl příčinu jít za ním a zranit jej. U soudu v Kaplici Karel Kraus své napadení popsal takto:

„Tohoto večera jsem měl s obžalovaným malé nedorozumění. Ve 24 hodin jsem odcházel ve společnosti Kohlové a asi 300 metrů od Malont jsem slyšel, že za námi někdo běží a v tom letělo něco kolem mé hlavy, chtěl jsem se ohlédnout a v tom jsem dostal ránu kamenem do nosu. Zahlédl jsem asi 2 metry obžalovaného, který se poté obrátil a utíkal směrem k Malontům. Poznal jsem obžalovaného, neboť byla jasná noc. Utrpěl jsem poranění na nose a to ránu 1,5 cm dlouhou a tato rána byla patrna přes 14. dní. Ošetřoval mě MUDr. Effenberger. Měl jsem stejnokroj potřísněný krví a utrpěl jsem škodu 300 Kč. Nový stejnokroj stojí 750 Kč. Skvrny od krve nejdou úplně vyčistit, takže uniforma je znehodnocena.“

17. prosince 1935 byl Franz Pascher odsouzen k 5 dnům vězení. O náhradě škody na uniformě dozorce finanční stráže Karla Krauseho soud nedokázal rozhodnout.

Na první pohled obyčejná šarvátka dvou mladých mužů měla již v roce 1935 malý politický podtext, když při slovní půtce Pascher oznámil Krausemu své členství v NSDP. Dodejme, že dozorce finanční stráže Oskar Kohl, který jako svědek vypovídal ve prospěch svého kolegy, již o 3. roky později zradil a stal se jedním z velitelů bojůvek Sudetoněmeckého Freikorpsu v okolí Cetvin.

Oddělení finanční stráže v Dolním Příbrání se tehdy nalézalo v pronajatém domku č p. 13 a později se několikrát stěhovalo. Vzniklo 18. června 1920 příchodem dvou dozorců finanční

strážce, a to Jaroslava Pazlera a Viktora Farlíka a o čtyři dny později k nim přibyl ještě dozorce František Richter. Ubytování tehdy byli v obecním domku č p. 35 a kuchyň měli v domku č p. 16 u Michaela Glasera, kancelář oddělení byla v domku č p. 3 u Johana Pochlatky.

Zdroj: SOA-Státní oblastní archiv Třeboň, fond Krajský soud České Budějovice

Oskar Khol

Dne 21. září 1938 zběhl z oddělení finanční stráže ve Stříbrných Hutích dozorce finanční stráže Bedřich Walter do tehdejšího Rakouska, v té době již Německa. Nebyl první, kdo z finančníků německé národnosti zběhl za hranice ke svým soukmenovcům. V hlášení česko-budějovického praporu SOS z 18. září 1938 v nočních hodinách ještě zběhli příslušníci finanční stráže německé národnosti Fechtner, Thiel a také Oskar Khol z oddělení finanční stráže Dolní Příbráně. Bedřicha Waltera velké štěstí za hranicí nečekalo, ve skupině sudetoněmeckého freikorpsu velel přepadení družstva SOS v Šejbech a tam byl příslušníky SOS zastřelen. Oskar Khol se svými soukmenovci přepadl 22. září 1938 celníci v Cetvinách. Ve 13:00 hodin zaslechl vrchní respicient Smrčina, vykonávající službu na celnici prudkou palbu směrem k celnici. Za chvíli spatřil z okna celnice henleinovce, jak vlečou zajatého respicienta Herinka a po chvíli i vrchního respicienta Pateru. Mezitím přijelo k celnici auto s příslušníky SA a SdP a nemohl se mýlit, v jejich čele spatřil svého nedávného kolegu Oskara Kohla. Měl na prsou kulometnou pistoli a na rukávě pásku s hákovým křížem. Smrčina stačil rychle ukrýt tajné dokumenty, a poté byl zajat. V noci se mu podařilo i s manželkou utéct a podal československým úřadům zprávu, že cetvinská celnice byla dobita a několik členů finanční stráže, četníků a vojáků SOS bylo zajato. Výzbroj a vybavení celnice skončilo v rukou povstalců. Později asistenční oddíl 1. pěšího pluku zorganizoval protiútok proti Cetvinám a zběh Oskar Kohl, který byl jeden z velitelů oddílů freikorpsu poslal přes hranici načmáranou zprávu:

„Oznamuji vám, že škodu, kterou vojáci způsobí, zajatci odpykají a pokud budou vojáci rabovat, tak pojedou do Lince a zajatce zastřelím. Kohl.“

Zdroj: Ota Holub: „Stůj! Finanční stráž.“ rok 1987

Strážní sestava čs. finanční stráže na hranicích k 1. 1. 1938 v Novohradských horách:

Inspektorát FS Dolní Dvořiště-oddělení FS Český Heršlák, Horní Dvořiště, Dolní Dvořiště a Cetviny.

Inspektorát FS Pohoří – oddělení FS Dolní Příbráně, Pohoří na Šumavě, Stříbrné Hutě a Žofín.

Inspektorát FS Nové Hrady-oddělení FS Hojná Voda, Šejby, Jedlice a Nové Hrady.

Zdroj: Jindřich Marek: Smrt v celním pásmu, rok 2 000

Rok 1951

V tomto roce nastupují na státní hranici vojáci základní služby, kteří se postupně seznamují s terénem a způsobem ochrany státní hranice. Začíná se vytyčovat předběžná trasa drátěného zátarasu, která se postupně mění dle vyhovujícího terénu, který je na několika místech značně podmáčen, a tak se přistupuje k částečnému odklonu trasy. U roty jsou zatím vybudované dvě dřevěné pozorovatelné a to asi 400 m od roty na kopci a druhá je u myslivny pod kotou-953, u cesty z Jednot směrem na Bělou.

První zadržení narušitele státní hranice je 8. července 1951 v 21:15 hod. na kotě 938. Pohraniční hlídka zadržela Josefa Šroma a jeho 13 letého syna. Šrom byl před rokem odsouzen za černý obchod na dobu 10 měsíců. Trest si odpykával v Českém Krumlově. 5. srpna 1950 z pracoviště utekl a dostal se přes státní hranici do Rakouska. Tam pobyl rok a 6. července 1951 přešel státní hranice zpět do ČSR. Navštívil svou rodinu v Besednici. Šrom chtěl za hranice vzít ženu i syna, ale jeho žena útěk za hranice odmítla. U zadržených byl nalezen filmovací přístroj, teleobjektiv, kompas, hodinky a další věci.

Na podzim došlo k proryvu státních hranic italským občanem Enosem Rossim. 22. září 1951 byl na hraničním přechodu v Dolním Dvořišti předán orgánům Rudé armády do Rakouska.

V tomto roce došlo ke schůzce našich orgánů a rakouských ZW u HM III/48 v prostoru celnice, kdy nám byl předán kuň, který utekl našemu lesnímu dělníkovi do Rakouska.

Vzpomínka pamětníka:

Na Cetvinách nás bylo podle zařazovací listiny asi 36, ale ve skutečnosti bylo vždy odvele- no v různých kurzech. U sousedního útvaru Dolní Příbrání to bylo se stavem mužstva ještě horší. A tak i já jsem jednu sobotu dostal rozkaz od náčelníka štábu kaplického praporu nadporučíka Štědrého, že jsem určen jako posila na sousední rotu Dolní Příbrání. Vzal jsem samopal, dva náhradní zásobníky do chlebníku, dva granáty do kapsy a šel jsem přes lesy. Přišel jsem k rotě, což byla taková opuštěná chalupa v lese a na střeše jeden strážmistr upevňoval tašky. Když mě uviděl, tak volal.

„Kampak jdeš vojáku?“

„Z rozkazu náčelníka štábu sem jdu jako posila na sobotu a neděli,“ odpověděl jsem.

„Tak to je dobře, to nás zase bude pět a se službou to nějak uděláme.“

Řekl a představil se:

„Já jsem strážmistr Kopeček velitel roty.“

Úryvek z knihy Jana Krátkého „Kluk z Polenského zámku na hranicích vlasti“ nakladatelství Oftis v roce 2008.

Rok 1952

V tomto roce je vytyčena trasa drátěného zátarasu, do země se začínají nabíjet kůly a napíná se osnova drátů. Státní hranice tak bude lépe zabezpečena.

Dne 23. července 1952 v 18:00 hod. došlo k proryvu státních hranic z ČSR do Rakouska 4 osobami v prostoru HM III/47- III/50. Skupinu vedl Václav Lacina a jeho bratr Zdeněk. Skupina postupovala terénem z vnitrozemí směrem na Terčí Ves, nyní Pohorská Ves, lesním

masivem až do úseku roty Dolní Příbrání. V Rakousku se bratři Lacinové oddělili od Karla Capla a Karla Lučana, kteří postupovali směrem na Mairspindt, kde byli zadrženi příslušníky GP-Grenz policie. Druhý den byli předáni na hraničním přechodu v Dolním Dvořišti orgány Rudé armády do ČSR.

Výpověď Karla Lučana:

Od září 1951 pracuji jako dělník na letišti v Plané, okr. České Budějovice, kde jsem se seznámil s Václavem Lacinou, který pracoval se mnou v jedné partě. Dřív jsem jej neznal, pouze jsem ho viděl někdy v Nových Hradech, kde pracoval jako lesní praktikant. Byli jsme dobří kamarádi. V sobotu 19. července 1951 jsme kolem 10:00 hod. ukončili práci a odjížděli jsme domů. Společně s námi jeli ještě jeho bratr Zdeněk Lacina a Karel Capl. O hranici jsme se vůbec nebavili. Ještě na letišti jsme se dohodli, že já domů nepojedu, ale pojedu s ním k jeho rodičům. K nim jsme dojeli kolem 13:00 hod. a tam jsme se domluvili, že půjdeme na vrch Kohout, kde mají nějakého známého Slováka. Když jsme dorazili na vrch Kohout, tak jsme šli k tomu člověku na návštěvu. Jmenovaný nebyl právě doma, byla tam pouze jeho manželka, a ta nám řekla, abychom si lehli. Bratři Lacinové někam odešli, a když se vrátili, donesli prázdnou láhev od kořalky, kterou vypili cestou. Ráno jsme se nasnídali a poté šli pěšky do Benešova nad Černou. Tam jsme se na chvíli zastavili v hostinci, a vrátili se na vrch Kohout k tomu Slovákovi. Odpoledne přišly tři ženy na návštěvu, stáří kolem dvaceti let. Pak jsme šli společně do Račic, tam jsme zašli do závodní kuchyně, kde jsme dostali kávu a večeři. Do rána jsme spali u jedné ženy, která se nám představila jako Anežka. Ráno jsme dostali snídaní a pomohli jí se senem a vrátili se na Kohout ke Slovákovi. Pak jsme někam vyrazili, nevím už kam, protože jsme šli pořád lesem a já vůbec nevěděl, že jdeme k hranici. Když jsme přišli k nějakému kamenu, tak nám Lacina řekl, že jsme v Rakousku. Šli jsme po nějaké louce do vrchu a bloudili jsme kolem. Našli jsme seník, kde jsme přespali. Ráno jsme šli lesem asi hodinu a vyšli z něj na pole a u něj vedla cesta, po které jsme šli dál. Lacina měl mapu, a když se do ní podíval, tak prohlásil, že jsme v Mairspindtu v Rakousku. Tam se od nás bratři Lacinové odtrhli a já s Karlem Caplem jsme pokračovali po cestě do Freistadtu, kde nás zadržela policie a předali nás zpět do ČSR. Cestu k hranici vůbec neznám a nemohu říci, v kterém prostoru jsme se pohybovali. Šel jsem stále za Lacinou, kterému jsem věřil, ale ten se od nás odtrhl a kam šel dál, to už nevím.

Svým vlastnoručním podpisem stvrzuji, že jsem nebyl k tomuto výsledku fyzicky ani psychicky donucen a výpověď, kterou zde uvádím, jsem učinil dobrovolně. **Karel Lučan.**

Šetřením bylo zjištěno, že přes vrch Kohout vede přechodový kanál a osoby, které toho využily, byly dobře informovány, na koho se mohou cestou obrátit o pomoc. Těm, kterým se podařilo uprchnout a nebyly zadrženy (bratři Lacinové), pravděpodobně sebou měly plány letiště. Jejich cíl byl určitě v americké zóně. Dle zjištěných poznatků vzniká podezření, že tyto osoby již delší dobu provádějí trestnou činnost a je velmi pravděpodobné, že se budou vracet tímto kanálem zpět. *ABS: denní hlášení HS PS OSH rok 1952*

Vyšetřovací spis Karla Lučana

Dne 11. listopadu 1952 v 09:40 hod. na cestě ze služby se postřelil ze samopalu voj. Miloslav Baláž, příslušník 1. ročníku. Ze samopalu mu vyšly dvě rány a zranily jej do nohy. Ošetřen byl velitelem hlídky čet. Šteflem a poté byl odvezen do vojenské nemocnice v Českých Budějovicích.

Dne 4. prosince 1952 v nočních hodinách došlo k proryvu státních hranic z Rakouska do ČSR 2 osobami v prostoru HM III/47 – HM III/48. Nezjištění narušitelé postupovali z Rakouska do ČSR pěšky zalesněným terénem. V místě narušení státní hranice je prostor dlouze nezalesněnou mýtinou, asi 60 m širokou, která dala narušitelům možnost pozorování. Poté postupovali převážně zalesněným terénem, vyhýbali se lesním cestám a stopy se pak ztratily na silnici směrem na osadu Rapotice. Je pravděpodobné, že se jednalo o bratry Laciny, kteří narušili státní hranici 23. 7. 1952. Bylo provedeno zajištění jejich bývalého bydliště i míst, kde se zdržovali, ale na těchto místech nebyli zjištěni.

Dne 12. prosince 1952 v noční době došlo k proryvu státních hranic v prostoru HM III/46- HM III/47 2. narušiteli, kteří dle stop postupovali z čs. vnitrozemí přes obec Leopoldov po silnici ke kotě 851 a pak sešli z cesty a postupovali lesem. Jednalo se pravděpodobně o bratry Laciny. K přechodu hranic jim dopomohla nedostatečná spolupráce s civilním obyvatelstvem a dostatek osob, které jim poskytly úkryt a pomoc.

Rok 1953

V tomto roce, někdy v druhé polovině roku, přesné datum se nepodařilo zjistit, dochází k puštění elektrického proudu do drátěného zátarasu. Elektrický proud byl postupně puštěn již na jaře, ale docházelo ke zkratům a stálo to mnoho úsilí, problémy odstranit. Elektrický proud se vypínal za bouřky, velkého deště a velkého sněhu. V zimě někdy napadlo takové množství sněhu, který drátěný zátaras téměř zasypal.

Rok 1954

V tomto roce zahájila střežení sousední rota Ulrichov. Prostorem vedl r. 1952 přechodový kanál bratří Lacinů. Střežení rot Dolní Příbrání od HM III/44- HM III/47 s délkou státní hranice 5 500 M.

Rok 1955

Dne 3. ledna 1955 v 04:00 hod. svob. Kašpárek a svob. Doležal, jako velitelé hlídek měli nastoupit do služeb na kontrolní hlídky Dozor. Zástupce velitele roty por. Řezníček jim však rozkaz nevydal, a tak hlídky odešly k dozorcím roty, kde se ohřívaly u kamen.

Opatření velitele praporu. Zástupce velitele roty por. Řezníček byl potrestán 5 dny domácí vazby, svob. Kašpárek 15 dny prosté vazby a svob. Doležal 10 dny prosté vazby.

Dne 11. ledna 1955 ve 20:00 hod. utekli u obce Malonty svob. Lukášovi a svob. Kašpárkovi tažní koně i s povozem. Oba v Malontech odešli do hostince a koně nechali bez dozoru. Koně byli nalezeni za dva dny v lese mezi Bukovskem a Tichou. Opatření velitele praporu. Svob. Lukáš potrestán 15 dny prosté vazby.

Dne 7. února 1955 v 16:30 hod. byl v prostoru lesa u obce Bělá viděn vedoucím Státního statku Bělá Reálem neznámý muž, který mu v lese zmizel. Při pohraniční akci bylo zjištěno, že spátrným mužem byl hajný Kubíček.

Dne 23. února 1955 došlo ke zranění tažného koně při přivážení proviantu na rotu. Kůň upadl a způsobil si tržnou ránu na noze. Neschopen práce byl asi týden.

Dne 21. března 1955 v 21:45 hod. zaspal strážný roty voj. Viliam Průša. Dle jeho výpovědi se mu udělalo špatně, usedl a usnul. Velitel roty provedl okamžité vystřídání. Vinu na tom nese velitel roty, který mu neumožnil spánek.

Dne 28. března 1955 v 11:30 hod. se zranil ve službě při technické hlídce voj. Emil Bučec. Při řezání mu vyjela pila a přerázla mu žíly na levé ruce. Neschopen služby 14 dní.

Dne 9. dubna 1955 v nočních hodinách, došlo k úhynu služebního psa Dona, psovoda voj. Budniceho. Při veterinární prohlídce byl zjištěn nádor na plicích.

Dne 19. dubna 1955 použili neoprávněně zbraně voj. Levčík a voj. Mlynář na poplazení koní, kteří jim nechtěli rychle utíkat. Vystřelili dvě dávky ze samopalu do vzduchu. Oba byli potrestáni 15 dny prosté vazby.

Dne 30. dubna 1955 došlo k pokousání psovoda voj. Kenského jeho služebním psem Amorem.

Dne 10. května 1955 došlo k pokousání velitele hlídky voj. Hnídky služebním psem Amorem. Stalo se tak ve službě, kdy se pes nedbalostí psovoda uvolnil z vodítka.

Dne 21. června 1955 byl chycen poštovní holub. Z rozkazu velitele brigády byl propuštěn.

Dne 29. července 1955 spadl z koně voj. Černý a zlomil si nohu.

Dne 22. září 1955 došlo k pokousání psovoda voj. Kenského služebními psy Harikem a Amorem při fotografování psů.

Dne 2. prosince 1955 při kontrole služby na stanovišti, prováděl voj. Rehema nedbalý výkon sluby. Byl potrestán 5. dny prosté vazby.

Dne 31. prosince 1955 se při cestě do Malont opil voj. Mráček a poté vyhrožoval veliteli roty. Byl potrestán 10 dny prosté vazby.

Zdroj: Výpis z knihy mimořádných událostí kaplického praporu z roku 1955

Rok 1958

Dne 9. září 1958 v době od 07:10 do 10:00 hod. došlo k proryvu státních hranic jednou osobou v prostoru HM III/46- HM III/47. Proryv zjistila technická hlídka svob. Molnára, při úpravě kontrolního pásu. Narušitel pravděpodobně z povzdálí pozoroval činnost hlídky, a když přešla, tak překonal drátěný zátaras. Podařilo se mu uvolnit prostor mezi 3. a 4. vodičem a vzniklým otvorem prolezl. EZOH byl zapnut nepřetržitě a ke zkratu nedošlo. Počasí toho rána bylo deštivé a byla mlha. Vinu na proryvu nese velitel roty npor. Papírník. Zanedbal naplánovat psovodům průzkumy lesa a také por. Mráz, který zanedbal údržbu signalizace. Bylo nařízeno vyčistit okolí celého drátěného zátarasu od všech porostů a dát do pořádku nástražnou signalizaci.

Rok 1960

Dne 9. března 1960 v 17:00 hod. byla z roty vyslána hlídka k provedení kontroly drátěného zátarasu a průzkumu lesa na pravé straně. Po provedení kontroly drátěného zátarasu k Osamělým kamenům, postupovala hlídka lesem a propátrávala houštiny podél cesty. Hlídka

byla ve složení, velitel hlídky des. Voldřich a členové hlídky voj. Altman a voj. Palkeš. Asi 400 m od osamělé stodoly služební pes zaběhl do houštiny a začal silně štěkat. Hlídka v domnění, že pes narazil na narušitele státní hranice, houštinu obstoupila a vyzvala narušitele, aby se vzdal a vylezl. Poté zjistila, že se nejedná o narušitele, ale že se pes rve s divočákem. Psovod se snažil odvolat psa, ale ten odmítl poslechnout. Velitel hlídky viděl, že psu hrozí nebezpečí, že bude roztrhán, znovu nařídil psovodovi, aby psa přivolal, ale ten ze strachu vylezl na strom. Po chvíli rvačka mezi psem a divočákem ustála a divočák zaútočil na hlídku. Toho využil velitel hlídky des. Voldřich a vystřelil na divočáka ze vzdálenosti 3m dvě dávky ze samopalů a divočáka zabil. Divočák byl převezen na rotu. Vážil asi 25 kg. Na velitelství praporu podal hlášení velitel roty npor. Tomíček až druhý den tj. 10. března 1960. Za pozdní nahlášení mimořádné události, potrestal velitel praporu velitele roty důtkou.

Dne 25. července 1960 odmítl nastoupit do služby voj. Chovanec, kandidát KSČ, zařazen jako kuchař roty, pohraničník 2. ročníku. V 03:30 hod. mu vyhlásil nástup do služby dozorčí roty svob. Janda a on mu drze odpověděl a odmítl vstávat. Totéž odmítl i dozorčímu důstojníkovi des. Urbanovi. ZVP rotu proto vyhlásil pohraniční poplach, na který nastoupila celá rota mimo voj. Chovance, který nástup odmítl. Místo něj nastoupil do služby, na prověřkovou kontrolu hlídek, voj. Miko, spolu se ZVP rotu. Voj. Chovanec své nenastoupení do služby to odůvodnil tím, že již 5 operačních dnů neměl plánovanou žádnou službu k ochraně hranic a tohoto operačního dne měl plánovaný spánek od 22:00-06:00 hod. Vinu na mimořádné události nese velitel roty, který mu povolil vycházku a od 06:30 hod. měl voj. Chovanec plánovanou služební cestu.

Dne 22. srpna 1960 se nakazil voj. Altman žloutenkou a byl převezen do vojenské nemocnice. U roty byla vyhlášena karanténa.

Dne 11. září 1960 v 18:40 hod. zjistila hlídka „Dozor“ stopy na kontrolním páse v prostoru pozorovatelný, směrem k HM III/47. Bylo provedeno zakrytí státní hranice pohraničníky rotu a provedeno pátrání služebními psy, kteří nic nezjistili. K místu přijela vyšetřovací komise z praporu, která poté zjistila, že se jedná o starší stopy, které tam zanechala minulá hlídka při kontrole orného kontrolního pásu.

Dne 4. října 1960 v 04:15 hod. zjistila prověřková hlídka kpt. Štědrý a velitel rotu npor. Tomíček zaspání člena hlídky na stanovišti Kaplička - Jednoty.

Dne 2. srpna 1961 v 13:00 hod. byla vyslána hlídka voj. Uhrin a voj. Čachotský s úkolem provést průzkum okraje lesa v prostoru křižovatky Janova Ves-Šmídka-Glaser a zpět na rotu. Hlídka úkol nesplnila. Po odchodu z rotu, za rohem, si ukryla blůzy a v košilích postupovala do prostoru křižovatky Janova Ves, kde si stopla traktor ze státního statku a s ním se dopravila do Bělé, kde vypila několik piv. To odůvodnila pak tím, že na rotě pivo není. Mimořádná událost se stala v době zesílené ochrany státních hranic. Oba pohraničníci byli potrestáni zákazem vycházek na dobu 30 dní.

Dne 20. června 1962 ve 20:45 hod. došlo k usmrcení služebního psa Kaso, který se psovodovi utrhla a skočil do drátěného zátarasu. Pes byl na místě usmrcen elektrickým proudem.

Zdroj: Kniha mimořádných událostí z let 1960-1962 kaplického praporu

Rok 1962:

Dne 7. května 1962 v době od 03:15 do 03:20 hod. byl uskutečněn proryv státních hranic v prostoru HM III/46-47. Narušení uskutečnil Karel Plavušťák, stár 28. let, zaměstnán u poleší Hojná Voda. Jmenovaný bydlel se svou matkou od roku 1947 v Pohoří na Šumavě a v roce 1949 se odstěhoval na Slovensko. V roce 1959 se vrátil a nastoupil na polesí v Leopoldově jako brigádník. V roce 1961 se za ním ze Slovenska přistěhovala jeho žena s dítětem, ale pro neshody se ke konci roku vrátila s dítětem na Slovensko. Plavušťák pracoval s koněm při přiblížování dřeva v zakázaném pásmu a terén v prostoru dobře znal. Od 24. února 1962 se z Leopoldova přestěhoval do Hojné Vody, kde již propustku nevladl. Byl vážně nemocen na TBC plic a byl ve stavu nemocných. Jeho nemoc snížila pracovní schopnost a to mělo vliv na snížení platu. Dne 6. května 1962 byl na návštěvě u kolegy ve Starých Hutích a tomu se svěřil, že se rozvádí se ženou a ukázal mu předvolání k soudu. Nabídl mu rádio, aby měl peníze na cestu na Slovensko.

V 03:15 hod. při postupu na stanoviště zjistila hlídka des. Magulský a voj. Šlégl světelný signál na signální stěně Cyril, vzdálená asi 750 m. Poznatek volala na rotu operačnímu důstojníkovi pojítkem a postupovala k místu signálu. V 03:32 hod. zjistila hlídka ve vnitřní stěně, která je signalizační stěnou dvě soušky stromu a u střední stěny pod spodním vodičem koženou brašnu, která způsobovala jiskření. Střední stěna nebyla narušena a na kontrolní pás za stěnou nebylo vidět, protože ten je ve svahu značně pod úrovní drátěného zátarasu. Situaci hlásila jako pravděpodobný pokus o narušení do zahraničí. V 03:50 hod. se na místo dostavil velitel roty npor. Tomíček s pátrací skupinou a ti zjistili, že 70 m od nalezené brašny je mezi signalizační stěnou a střední stěnou postavena asi 6m souška stromu opřená o EZOH, z vnitřní strany drátěného zátarasu byl ze svahu položen asi 2,5 m dlouhý kůl opřený o horní vodič a pod ním další menší. Na kontrolním orném pásu byly nalezeny stopy po jedné osobě vedoucí směrem do Rakouska. Narušitel překonal drátěný zátaras tak, že opíraje se o tyč, vystoupil po kůlu na sloup signalizační stěny a pomocí tyče přeskočil elektrifikovanou stěnu a dopadl na vnější nízkou ochrannou stěnu, kterou zbořil. Pak postupoval k státní hranici, která je vzdálená 100 m. V kožené brašně byl radiopřijímač, několik krabiček léků, osobní věci a na jedné krabičce od léků bylo napsáno Plavušťák.

Proryv státních hranic byl uskutečněn v pravděpodobném směru postupu narušitelů, určeném velitelem roty v levé části úseku. Hlavní směr byl ve dne střežen pozorovací hlídkou a v noční době skrytou hlídkou na křižovatce lesních cest od drátěného zátarasu vzdálené 800m.

Pohraniční rota Dolní Příbrání je na vedlejším směru postupu narušitelů u kaplického praporu a k poslednímu proryvu došlo v roce 1959. Rota střeží úsek dlouhý 5 100m s plánovaným počtem 52 pohraničnicků, kteří jsou podle seznamu u roty uvedeni. Rota v době proryvu střežila zesílenou ochranu státních hranic s dobou služby 8hod., ale u některých pohraničnicků to nebylo důsledně dodržováno

Příčiny proryvu, které zjistila vyšetřovací komise

Ochrana státních hranic na hlavním směru roty nebyla řízena promyšleně. Využití signalizační stěny bylo podstatně sníženo, protože hlídka nemohla přijímat její signály a na tyto reagovat.

-Nevyužití všech sil a prostředků, které měla rota k dispozici, kdy velitel roty udělil dovolené v době zesílené ochrany státních hranic třem pohraničnickům, což vedlo k oslabení roty. Toto odůvodnil opomenutím.

-Jedna z hlavních příčin byla znalost terénu Plavušťáka, v němž proryv uskutečnil.

-Vnitřní a střední stěna drátěného záatarasu vzhledem ke svahu jsou na stejné úrovni výšky, což umožnilo narušiteli drátěný záataras snadno překonat.

Vzpomínka pamětníka

Na Dolním Příbrání jsem sloužil jako rotný po škole praporčíků, ale protože jsem si podal přihlášku do důstojnického učiliště, tak jsem vykonával funkci velitele čety, které tehdy začínaly. Bylo to v srpnu 1964. Rota Dolní Příbrání byla asi 4,5 km vzdálená od osady Bělá, asi 3 km od osady Janova Ves. K státní hranici to bylo necelý kilometr. Když se přijíždělo k rotě příjezdovou cestou od Janové Vsi, tak vlevo od cesty byly stáje /4 koně, 2 krávy, několik telat a asi 4 prasata /, vedle stála kůlna na hospodářské stroje a seník. Po pravé straně byl fiňák – bytový dvojdoměk pro rodiny funkcionářů. Za dobu mého pobytu tam bydlel ZVP a kynolog roty. Za fiňákem byl UBA barák, kde byla ubytovna mužstva, sušárna, umývárna, WC a další potřebná zařízení. Vedle něj stála zděná budova, kde v minulosti byla škola. V přízemí byla kuchyň s jídelnou a proviantní sklad. Na konci chodby byla malá místnost, svobodárna a tam jsem bydlel já. V prvním poschodí byla kancelář velitele roty a politruka, operační místnost, učebna a další sklady. Před rotou byl tělovýchovný gorodek, kde byla na cvičení bradla, hrazda, doskočiště. Kousek od roty byla překážková dráha a za ní malorážková střelnice. Tak to je asi vše, na co jsem si po tolika letech vzpomněl.

pplk. František Polák

Rok 1965:

Dne 14. února 1965 v 02:00 hod. bylo zjištěno kontrolní prověřkovou hlídkou npor. Pavlíka, zaspání pohraniční hlídky na stanovišti ve složení voj. Jaromíra Skládal a voj. Jana Frolík. Hlídka nereagovala na zkrat na signální stěně a ani na posvícení baterkou.

Dne 16. února 1965 v 06:00 hod. došlo v prostoru kóty 938 na piketu k zaspání pohraniční hlídky voj. Tomášem Ruskem a voj. Ivanem Tomíkem. Zaspání bylo zapříčiněno špatným plněním povinností ze strany velitele piketu des. Miskou a nedbalým výkonem služby samotnou hlídkou. Případ zjistila prověřková hlídka npor. Zemana. Oba tyto případy byly řešeny velitelem brigády.

Zdroj: Archív bezpečnostních složek Kanice-denní hlášení HS PS OSH rok-1965

Pohraniční rota Dolní Příbrání měla v posledních letech nízký tlak narušitelů, a tak bylo rozhodnuto o zrušení roty. Rok předtím byla pro nízký tlak zrušena sousední pohraniční rota Ulrichov. Ke konci roku 1965 došlo ke konečnému odpojení elektrického proudu do drátěného záatarasu. Přesné datum se nikde nepodařilo zjistit, ale dle pamětníků to bylo někdy v polovině prosince. Koncem roku bylo ukončeno střežení pohraniční rotou Dolní Příbrání. Rota ještě částečně fungovala dva měsíce, než se vše potřebné vyřešilo. Střežený úsek si roz-

dělily sousední pohraniční roty Cetviny a Pohoří. Rovněž došlo k rozdělení vojáků základní služby i funkcionářů. Někteří byli odveleni na Cetviny, někteří na Pohoří a zbytek byl odvelen na jiné roty dle potřeby. Služební psi šli na roty se svými psovody.

Rozdělení pohraniční roty Dolní Příbrání:

Pohraniční rota Cetviny-střežení od HM III/38 - HM III/47

Pohraniční rota Pohoří na Šumavě-střežení od HM III/47- HM IV/14

Velitelé pohraniční roty Dolní Příbrání:

1951- stržm. Kopeček

1952- stržm. Malina Vítězslav

1953-por. Papírník Josef

1960-por. Novák Jan

V roce 1961 přišel z pohraniční roty Ulrichov por. Tomíček Leon, který velel rotě až do jejího konečného zrušení, tj. do 31. 12. 1965. Poté odešel velet na Cetviny. Dne 30. května 1973 ve 12: 05 hod. zemřel v nemocnici v Českých Budějovicích na srdeční selhání ve stáří 37. let. Pochován je na hřbitově v Malontech.

Tlak narušitelů v úseku rPS Dolní Příbrání:

1951-1 osoba zadržena a 3 osoby uskutečnily proryv SH

1952- žádná osoba zadržena a 8 osob uskutečnilo proryv SH

1953-2 osoby zadrženy a 4 osoby uskutečnily proryv SH

1954- žádná osoba zadržena a 1 osoba uskutečnila proryv SH
1955-1 osoba zadržena a 1 osoba uskutečnila proryv SH
1956–v tomto roce bez zadržení a proryvu
1957-1 osoba zadržena a bez proryvu SH
1958–2 osoby zadrženy a 1 osoba uskutečnila proryv SH
1959- bez zadržení a 1 osoba uskutečnila proryv SH
1960- bez zadržení a 1 osoba uskutečnila proryv SH
1961–2 osoby zadrženy a bez proryvu SH
1962- bez zadržení a 1 osoba uskutečnila proryv SH
1963–2 osoby zadrženy a bez proryvu SH
1964–v tomto roce bez zadržení a bez proryvu SH
1965–2 osoby zadrženy a 1 osoba uskutečnila proryv SH

Zdroj: částečně ABS-Kanice a doplněno z archivů pamětníků

Má služba na rotě Cetviny.

Popisuji událost, která se stala právě v prostoru bývalého úseku roty Příbrání. V roce 1966 jsem byl převelen po přijímači v Horažďovicích na rotu Cetviny. Jednalo se o místo v podhůří Novohradských hor. Úsek střežení byl tehdy rozšířen i o část po rotě Příbrání, která byla před nějakým časem zrušena. Stanoviště pozorovatelů bylo označeno jako P-III, P-II, stanoviště P-I už v úseku střežení nebylo. Na stanovišti P-III byl piket a sloužilo se ve čtyřech lidech po dobu 12 hodin. Jako odpočinková místnost také sloužila stará budova roty Příbrání ve svahu naproti stanovišti P-II. Hranici tvořila řeka Malše. Část terénu byl zalesněn a část tvořila louka, která byla značně podmáčená a v místě bývalého stanoviště P-I nebyl orný pás a ani v určitém úseku signální stěna. Ze zavádění po nástupu na rotu si pamatuji, že nás tehdy kpt. Slezák upozornil na místo zvané jako "Lacinův kanál," dole pod Příbráním. Zalesněnou část úseku tvořil hustý les s kopcovitým terénem.

Má služba v Cetvinách však byla ukončena mým převelením do poddůstojnické školy a pak už jsem se do tohoto krásného kraje nevrátil. Byl jsem převelen na rotu Horní Dvořiště. Zhruba po 50 letech jsem se setkal s tehdejšími kamarády a od Jardy Mouchy se dozvěděl o události, která se stala právě v těch místech.

Dne 12. 6. v roce 1968 v prostoru protilehle HM III/52 pracovala skupina obyvatel z Rakouska na těžbě dřeva. Byl s nimi i malý čtyřletý chlapec Manfréd Heissel, který se jim

v lesním porostu ztratil. Po neúspěšném hledání kontaktovali Rakušané rotu PS v Pohoří na Šumavě s žádostí o pomoc při pátrání po chlapci, protože bylo podezření, že chlapec přešel na naše území. Pátrání však bylo do večerních hodin neúspěšné a tak kolem 22:00 hodiny, bylo rozšířeno o další příhraniční území. Vyrozuměn byl i DDR rotu PS v Cetvinách, kterého sloužil Jarda Moucha.

Ten kdo zná tamní terén, tak ví, že hledat za tmy v hustém a nepřehledném terénu někoho je velice náročné. Je to jako "hledat jehlu v kupce sena." Jednu stranu prohledávaného prostoru tvořila řeka a druhou drátěný zátaras. Lesní porost je velice rozsáhlý, tak by byla opravdu náhoda, že někdo uslyší nárek nějakého dítěte zvláště, když se nevědělo, kterým směrem se chlapec vydal. V daném čase Jarda udělal vše, co uznal za nejdůležitější. Uvědomil všechny hlídky v terénu o vzniklé situaci a dal příkaz ihned po rozednění pátrat po chlapci.

Směrem k Cetvinám, jako hlídka kontrolující orný pás, se vydal tehdy svob. Václav Bláha. Někde v prostoru stanoviště. P-IV narazil na dětskou stopu. Velkým štěstím bylo, že chlapec orný pás přešel a tak bylo usnadněno místo hledání. Po propátrání okolí chlapce našel. Byl značně podchlazený a promočený. Zabalil jej do voj. bundy a v náruči jej nesl až na rotu do Cetvin. Tam byl chlapec uložen do postele v rodině npor. Mráze a zároveň byl povolán lékař z budějovické brigády. Lékař chlapce vyšetřil a druhý den jej pohraničníci v pořádku předali rodičům do Rakouska. Příběh se šťastným koncem. Velké štěstí bylo, že chlapec zanechal stopu na orném pásu a nešel směrem k hranici. Řeka Malše v těchto místech není sice hluboká, ale i tak má na svědomí jiného rakouského chlapce, o kterém se povídalo na rotě.

Někdy v létech 1963 spadl do řeky jiný rakouský chlapec. Strážný v Cetvinách hlásil, že v korytě se plácá nějaké dítě. Bohužel chlapce se nepodařilo rychle najít. Dotazováním tehdejších pamětníků jsem se dozvěděl, že také po chlapci bylo pohraničníky hned pátráno, ale bohužel byl nalezen utonulý. Stávalo se pak občas, že procházející hlídce, po cestě u Trojdomku, někdo z Rakouska hodil přes řeku balíček s čokoládou a cigaretami. Když se to stalo poprvé, tak hlídka s obavou událost hlásila DDR, ale kpt. Slezák jim vysvětlil, že se jedná o poděkování za nalezeného utonulého chlapce.

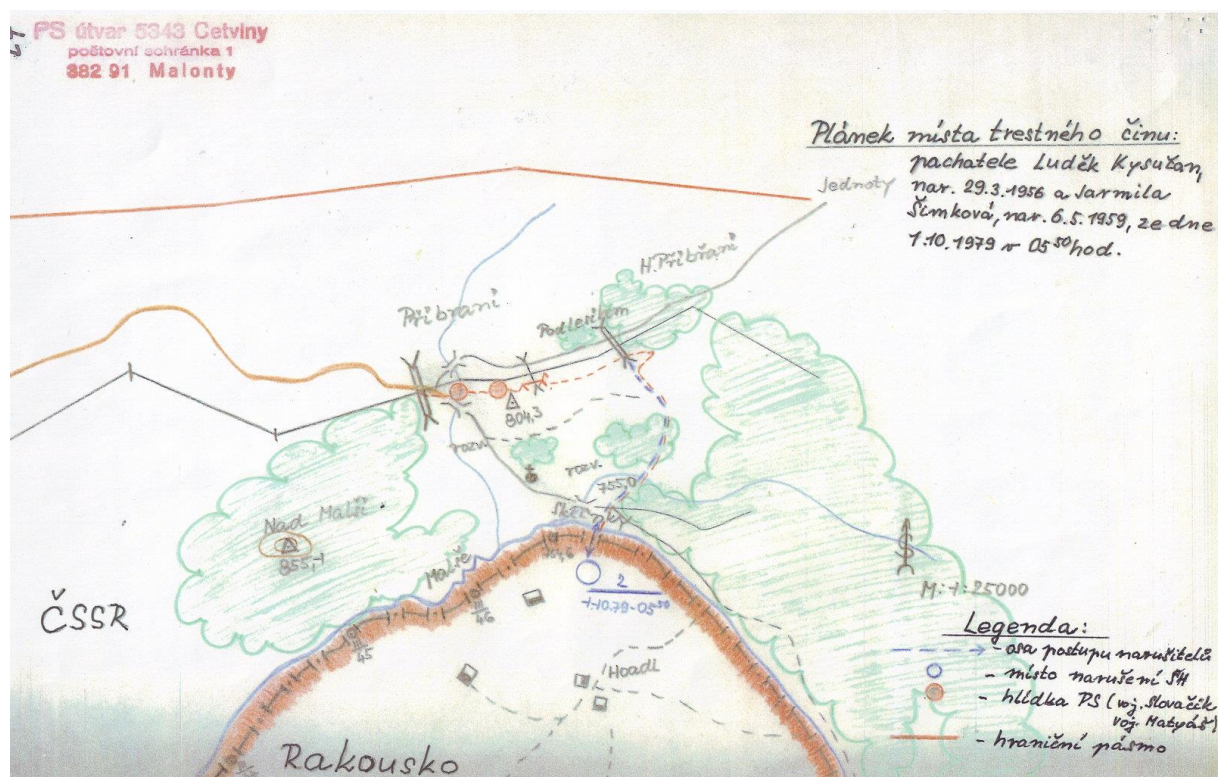
Služba na hranicích nebyla jen o mrznutí za nepříznivého počasí u drátů, ale měla někdy smutný nebo jindy i šťastný konec.

Jaroslav Sláma

Výpis z hlášení.

Dne 12. června 1968 ve 20:00 hod. předalo OPK Dolní Dvořiště informaci, že v prostoru HM III/52 se během dne ztratil čtyřletý chlapec Manfred Heissl, rakouským dělníkům, kteří tam, poblíž státní hranice, těžili dřevo. Protože chlapec nebyl doposud na rakouské straně

Proryv státních hranic v prostoru Dolního Příbrání

Dne 1. října 1979 v 05:50 hod. v prostoru HM III/46-47 došlo k proryvu státních hranic dvěma osobami. Bývalým pohraničником ze zrušené pohraniční roty Pohoří Ludkem Kysučanem a Jarmilou Šimkovou. Oba narušitelé přicestovali ze severní Moravy do Kaplice, kde se ubytovali v hotelu. V té době probíhalo v Kaplici mistrovství ČSSR v motokrosu a byl zde zvýšený turistický ruch. Pravděpodobně vyrazili z Kaplice pěšky a vyhýbali se místům, kde by se mohli střetnout s pohraničnými. Kysučan jako bývalý pohraničnik tento prostor znal a vybral si, kde bylo nejbližší k hranici. Věděl, že na Dolním Příbrání se nachází hlídka, a tak zvolili přechod signální stěny nad stanovištěm v prostoru vrat, které bylo vzdáleno asi 1 000m. Při přechodu vrat, způsobili zkrat a rychle postupovali směrem k hranici. V 05:50 hod. byl na rotním signálním přístroji zaznamenán zkrat na úseku L-4, na který zasahovala skrytá hlídka ze stanoviště Dolní Příbrán. Ta po příchodu na místo zjistila pootevřená vrátka v oplocence, propojenou zdířku na vratech v signální stěně, rozpletený drát na petlici uzamykající vrata. Na stopu byl nasazen služební fena Jakra, a ta vedla psovoda směrem k hranici. Psovod viděl na jinovatce v trávě zřetelnou stopu a na státní hranici, kterou tvořila řeka Malše, její stržený břeh. Hlídka se vrátila na stanoviště a tam podala zprávu na rotu. Na místo se dostavila pátrací skupina pod vedením kynologa roty, která svým zásahem narušila příznaky narušení. Poté se dostavila na místo vyšetřovací komise z kaplického praporu, která příznaky narušení vyhodnotila tak, že hlídka v místě nechala stopy při prověřování na úseku L-4 v 04:30 hod, když signál vyhodnotila jako způsobený zajícem.

Po několika dnech proryv potvrdil navrátilce, který uvedl, že v uprchlickém táboře v rakouském Traiskirchenu pobýval muž jménem Kysučan, a toho dle fotografie identifikoval.

ABS Kanice-Denní hlášení 15. b PS Č.B. ze dne 1.10.1979

Praporní střelnice Dolní Příbrání

Praporní střelnice Dolní Příbrání. V nízké části budovy byla učebna a provozní místnosti. Vyšší část byla pozorovatelná s kanceláří řídicího střeleb. Dobře jsou vidět části palebného prostoru pro dlouhé zbraně. Světlý travnatý pás se zařezává do nízkého zalesněného prostoru, na jehož konci je vidět světlá čára silnice vedoucí k zaniklé obci Dolní Příbrání. V pravé části fotografie je vidět část střechy palpostů pistolové střelnice.

Začátkem 80. let bylo rozhodnuto, že v katastru obce Dolním Příbrání bude vybudována nová praporní střelnice. Protože doposud využívaná střelnice na Dračici u Tokániště nestačila pokrýt potřeby celé 15. bPS. V roce 1982 byl zahájen provoz střelnice, kterou využívali nejen pohraničníci rot kaplického praporu a další ozbrojené složky, ale také milicionáři nebo myslivecké spolky.

Po roce 1990 přestala být střelnice využívána a pomalu chátrala. Nový majitel celý objekt přebudoval, a vytvořil z něj příjemný penzion Jelení vyhlídka, který je celoročně otevřen a dobře slouží turistickému ruchu.

*Horní foto před rekonstrukcí po roce 2000 a dolní foto současnost.
Pohodlný pension s restaurací.*

Černý vlk - film

Režisér: Stanislav Černý

Scénář: Karel Fabián, Stanislav Černý

Kamera: Jiří Tarantík

Rok 1971

Hrají: Frantšek Peterka, Radovan Lukavský, Petr Haničinec, Jiří Holý, Josef Hajdučík, Rudolf Jelínek, Miloš Willig, Václav Švorc, Jan Pohan, Drahoslava Landsmanová, Oldřich Velen, Karel Augusta, Marta Richterová, Josef Bulík, Karel Charvát, Milan Jedlička, Vladimír Janura, Oldřich Hoblík, Josef Šebek, Eliška Nejedlá, Jan Miler, Václav Němec, Miroslav Saic, Petr Šporcl, Jiří Wohanka ...

Černého vlka hrál Brony z PS, některé scény hrály Iso z PS a Cigo z PS (Cigo byl otec Isa a Bronyho)

Psovodem Bronyho byl pplk.RSDr. Jaroslav Horák.

Fenku Lízu hrála fenka, která se též jmenovala Líza.

V knize i ve filmu jsou použita jména skutečných pohraničnicků: npor. Leon Tomíček (ve filmu Petr Haničinec) a prap. Srogončík alias Stogončík (ve filmu Jiří Holý).

Prap. Albín Srogončík sloužil jako praporní kynolog na prPS Kaplice do r.1966 a skutečně měl služebního psa Klaucika, který tragicky zahynul pod koly automobilu.

Plk. Karel Hartl náčelník kynologie HS PS OSH zemřel 28. 9. 2023 ve věku 99 let a Karel Fabián s ním spolupracoval jako s odborným poradcem.

Příběh se odehrává na rPS Dolní Příbrání, kudy procházel tzv. Lacinův kanál, a kde také sloužil jako VR mjr. Leon Tomíček.

Film byl natáčen v prostoru Knížecích Plání na Šumavě.

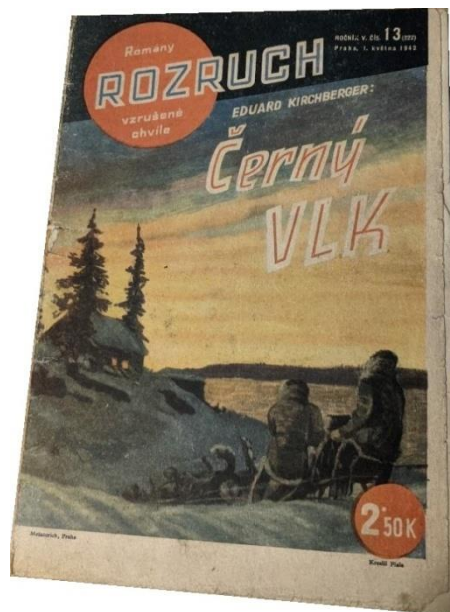
Příběh Černý vlk byl knižně vydán několikrát. Na fotografii je jeho první vydání, které vyšlo v nakladatelství Naše vojsko v roce 1965. Obálku navrhl Ivan Urbánek.

Karel Fabián však již v roce 1942, tehdy pod vlastním jménem Eduard Kirchberger, vydal v časopise Rozruch povídku též pod názvem Černý vlk. Běžně nelze tento výtisk vůbec sehnat a nemá jej ani Národní knihovna v Praze. Díky dobré kamarádce jsem se však dostal alespoň ke skenu a mohl si povídku přečíst. Děj příběhu se odehrává v zimě na severu Kanady mezi zlatokopy a černý vlčák Drum je svým nelítostným pánem Dorinem vychováván a cvičen jako saňový pes. Dorin je odsouzený zločinec a Drum mnohokrát poznal jeho bič a surové zacházení. Využije příležitosti, překouše řemeny a od Dorina uteče. Potuluje se v okolí zlatokopecské osady, několikrát se utká s nepřátelskými psy a vlky a všechny své souboje vyhraje. Po

nějaké době se spřátelí s policistou, který pátrá po uprchlém Dorinovi a jeho bandě. Policistovi a dalším přátelům se nakonec podaří Dorina vypátrat, jeho bandu zneškodnit a Drum nakonec svého bývalého nenáviděného pána pronásleduje zimní pustinou tak dlouho, až ho donutí k sebevraždě. Černý vlk Drum pak zůstane v rodině policisty.

Klasická kovbojka a kdo má rád westerny, tak si určitě počte. Je to ale úplně jiný příběh než ten z roku 1965, který má jen stejný název. Ještě zbývá dodat, že příběh Černého vlka se na Dolním Příbrání nikdy nestal a jeho děj si autor, i v tomto případě, celý vymyslel.

jc

Karel Fabián

český spisovatel Karel Fabián, vlastním jménem Eduard Kirchberger, byl český spisovatel. Užíval též pseudonymy E. Kágé, F. Navrátil, Kg. z Lgb.. Psal detektivky, dobrodružné romány, knihy s protifašistickou tematikou a také sci-fi literaturu a knížky pro děti. Některé jeho práce se dočkaly filmového zpracování,

podílel se na psaní jejich scénářů. Byl jediný syn úředního sluhy Zemědělské rady v Praze Františka Kirchbergera a jeho manželky Marie, rozené Císařové. Po maturitě na reálném gymnáziu v Křemencové ulici v Praze 2 studoval v letech 1933 – 1934 tři semestry na Právnické fakultě Karlovy univerzity, studium nedokončil. Narukoval dobrovolně na vojnu, absolvoval školu pro důstojníky v Nitře a sloužil u cyklistického pluku na Slovensku, v Levicích. Pak se vrátil do Prahy, v roce 1937 získal úřednické místo u pojišťovny Slavia.

V únoru 1942 byl za rozšiřování ilegálního časopisu zatčen a odsouzen na osm let vězení. Do konce války byl vězněn v káznici Straubing.

Po osvobození Československa se odstěhoval do Liberce, kde pracoval v Legiobance jako úředník, roku 1946 zde byl zástupcem ředitele. Od roku 1947 byl vyšetřován, v dubnu 1948 dokonce obžalován pro chování ve vyšetřovací vazbě gestapa za německé okupace. V dubnu 1948 bylo obžalování zrušeno. Z Legiobanky byl propuštěn 28. února 1948, poté, co byl nalezen jeho dopis s antikomunistickými výroky. Následně mu byl oznámen zákaz publicistické činnosti. Dne 10. června 1948 ilegálně opustil Československo a odešel do Německa. V Německu se Karlu Fabiánovi nepodařilo vycestovat do Anglie a využil toho, že tehdejší prezident Klement Gottwald vyhlásil 19. června 1948 amnestii a 12. srpna 1948 se vrátil do Československa. Po návratu z emigrace nabídnul Karel Fabián své zkušenosti k propagandistickým účelům.

Zdroj: wikipedia.org

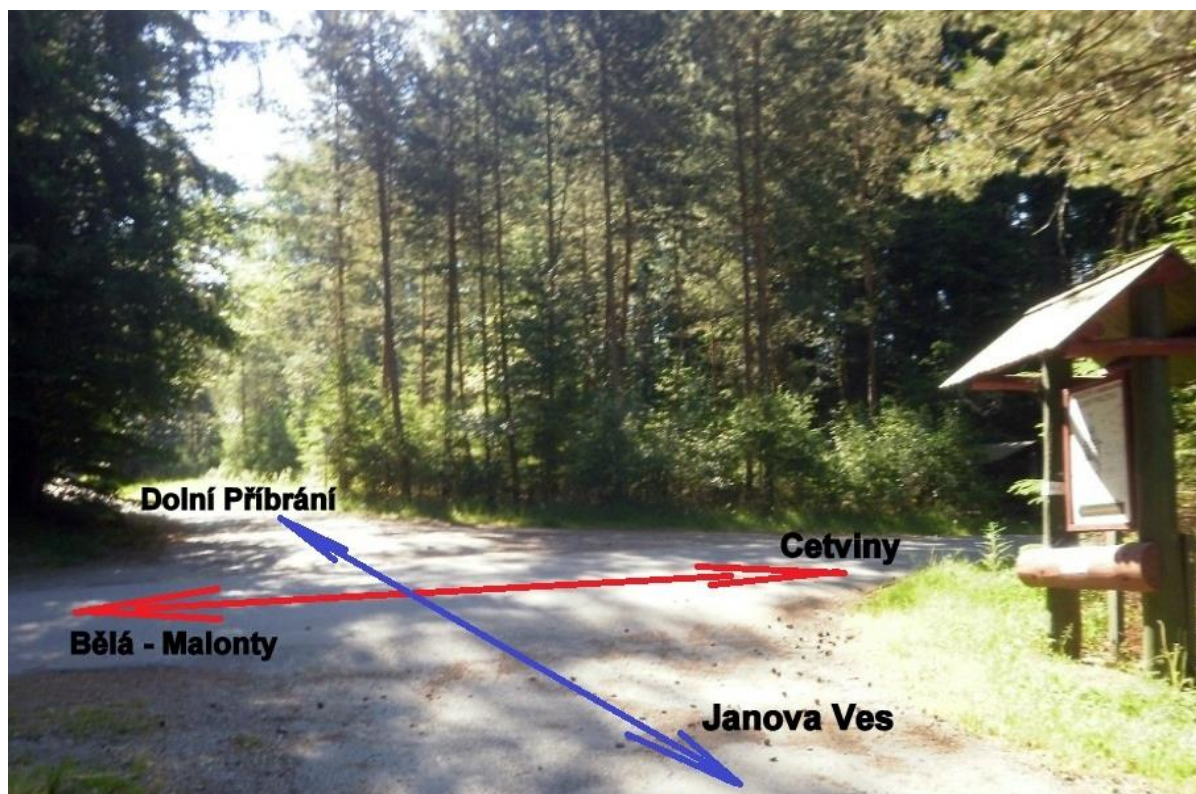
Pohraničník voj. Albín Srogončík jako voják základní služby se svým služebním psem. Padesátá léta rPS Knížecí Pláně.

Na snímku, který byl pořízen někdy v roce 1959 v areálu dětského tábora pod Blanskem, je Srogončíkův černý pes Klaučík (měl zlomeného levé ucho). Zde je ve společnosti řidiče Tatry 805 voj. Josefa Vosátky a por. Bedřicha Řezníčka.

Fotoalbum Jardy Slámy rok 2001

...Na dalších několika stránkách je soubor fotografií, který poslal redakci Jarda Sláma. Nafoťil je v roce 2014. Dnes mohou některá místa už vypadat trochu jinak, ale přesto snímky věrně zachycují nejdůležitější místa úseku roty Dolní Příbrání a zajímavé úseky řeky Malše pod Cetvinami.

Křižovatka na „Janovce.“ V 70. - 80. letech zde byla vrata v SiS se strážní věží. SiS probíhala po pravé straně silnice ve směru Janova Ves – Dolní Příbrání.

Dolní Příbrání. Rovně a doleva cesta na P III.

Lávka u Sklípků – pouze pro pěší.

Uříznuté rohové sloupky po strážní věži na P III. Místo kde se nacházela hlídka, když jej zasáhnul kulový blesk.

P III místo odpočinku hlídky.

Studánka na P III voda dobrá a studená.

Pohled z cesty od Sklípků směrem k Balvanům. Místem pravděpodobně procházela signální stěna.

Pohled směrem na P II z lesa, podmáčený terén, dnes už nejde určit přesný průběh SiS.

Místo mezi P II a P III. V tomto terénu šel ztracený chlapec Manfred Heissl.

Cesta ke Sklípům. Na pravé straně stanoviště P II, kde byl Manfred Heissl nalezen.

Pohled z cesty k Dolnímu Příbrání na P III, okraj lesa už je státní hranice.

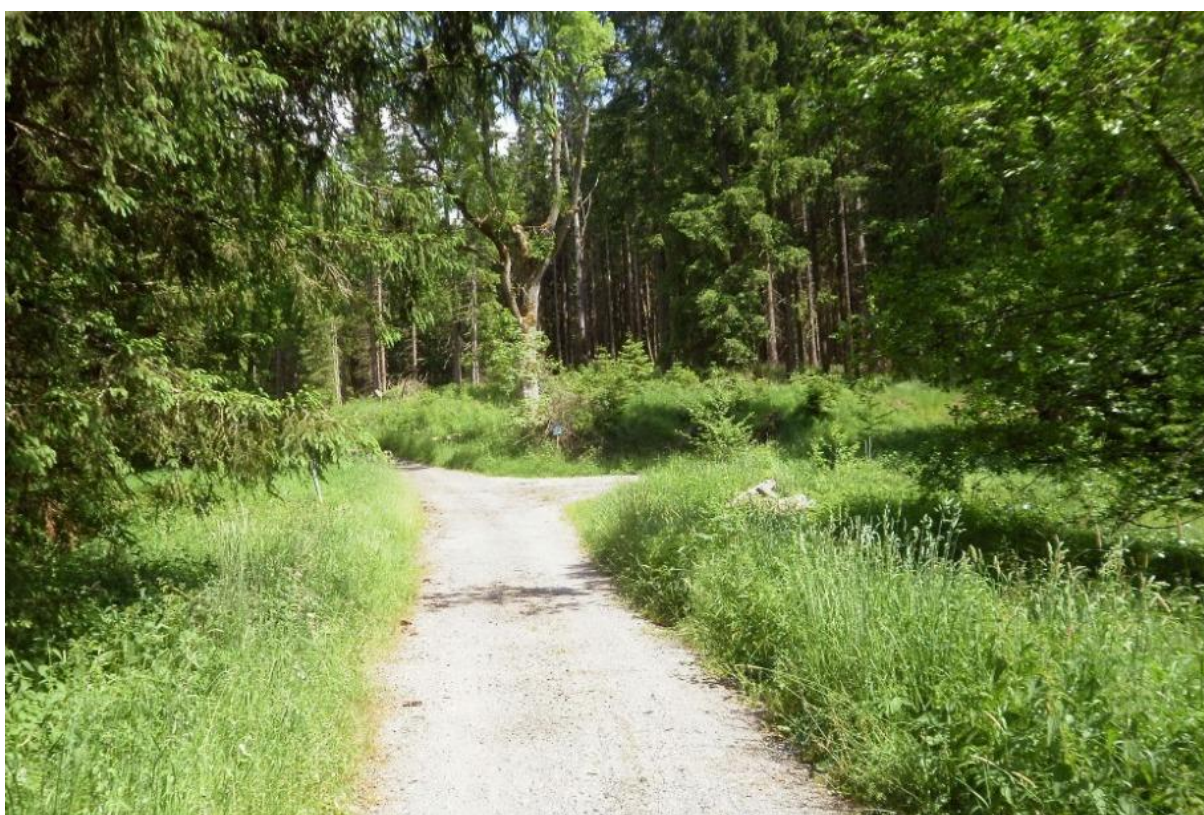
Cesta od Sklípků směrem na Dolní Příbrání.

Rybničky u Dolního Příbrání.-1

Rybničky u Dolního Příbrání -2

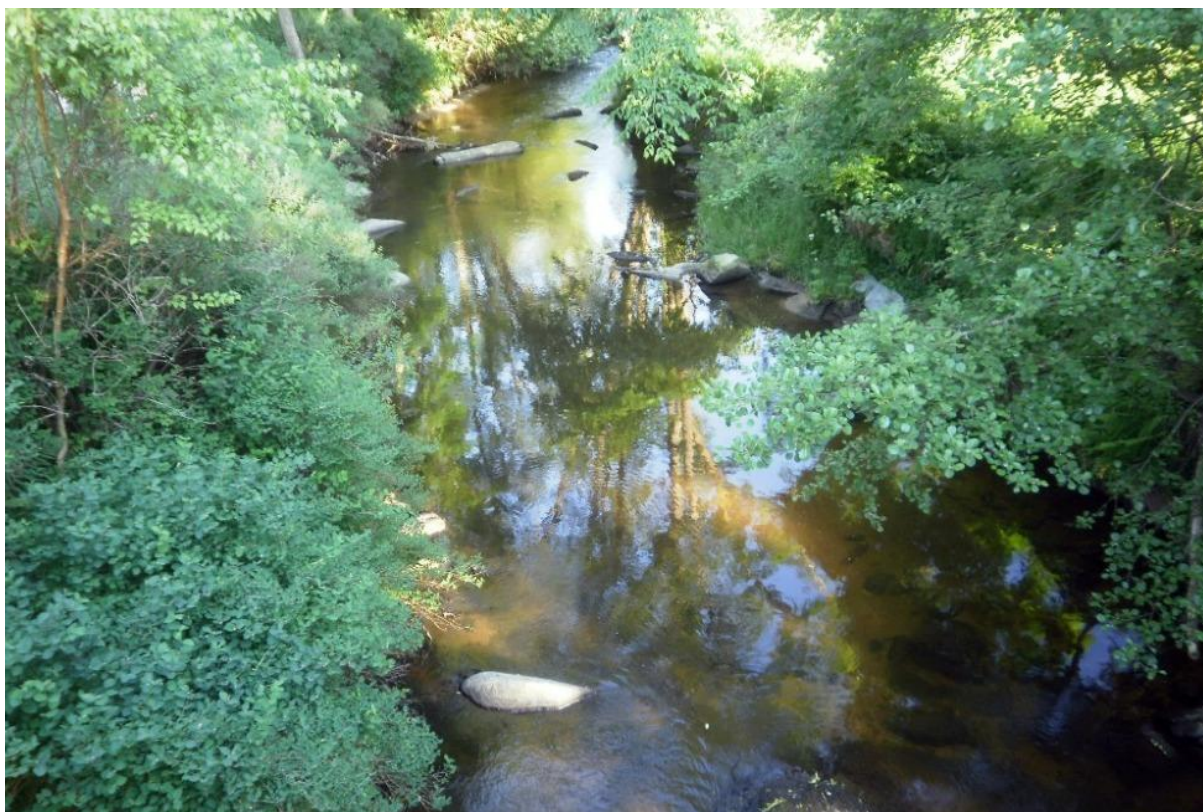
Pohled od můstku na Sklípky. Vlevo cesta na P III.

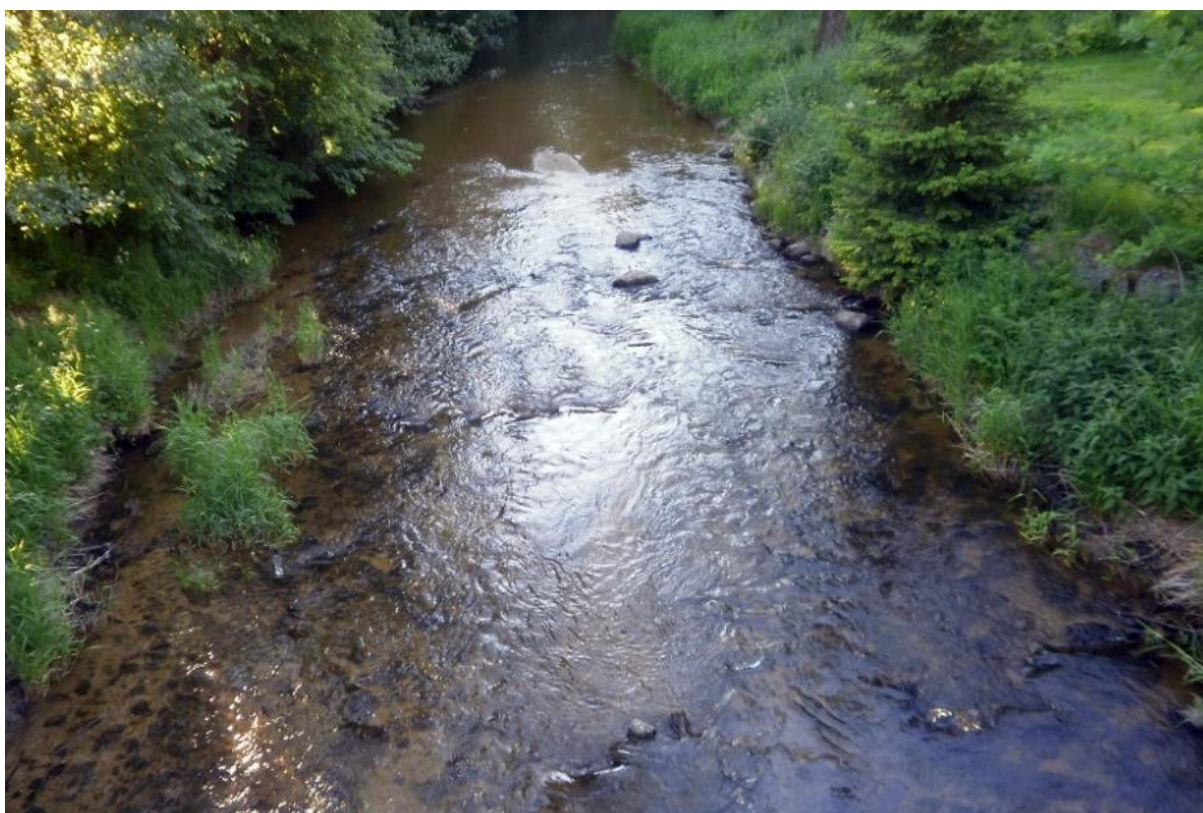
Zarostlý pravý břeh řeky Malše pod cetvinským kostelem.

Malše pod kostelem v Cetvinách. Místo, kde se pravděpodobně utopil rakouský chlapec.

Jiný pohled na Malši pod kostelem v Cetvinách.

Malše, pohled z mostu v Cetvinách. Zde premiér ČR Andrej Babiš vysazoval perlorodku.

Vyústění náhonu z Hammernu do řeky Malše.

Cetviny – Hammern přechod vedle mostu.

Redakce AVH:

Luděk Kozlovský voj. v.z. mail: kilianzlipoltova@email.cz

Antonín Novotný mjr. v.v.

JUDr. Jiří Císař mjr. v.v. mail: zeleny.kamen@seznam.cz

Všechna čísla časopisu AVH-archivy a vzpomínky hraničářů naleznete na www.vojensko.cz v rubrice: **Různé, sekce: Knihy, časopisy, povídky**. Časopis je šířen pouze elektronickou cestou. Vydávají veteráni pohraniční služby.

V současné době připravuje redakce dvoudílný zpravodaj s tematikou Žofína a Černého Údolí. Pokud by byl kdokoli z čtenářů ochoten poskytnout k připravovanému tématu své vzpomínky, fotografie nebo i jiný dokumentační materiál, budeme za takovou pomoc a spolupráci velmi rádi.